

[Fuglsang.]

kommer for dagens lys. Og så ligger der vel også en vis demokratisk interesse i at få slået fast, om det, som det ganske rigtig er sagt, så stærkt dirigerede SAS-foretagende virkelig er en sådan stat i staten, at der skulle gælde særlige regler for dem og de kræfter, der står bag ved dem.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Sigsgaard*) (VS):

Jeg har nogle enkelte bemærkninger til ministeren. Først skal jeg selvfølgelig sige tak til de ordførere, der har tilsluttet sig forslaget.

Ministeren gentog SAS' forsvar, at Transairsagen skal ses i en større sammenhæng. SAS har jo sagt og skrevet, at to andre luftfartsselskaber ville overtage Transair, og derfor gik SAS ind i sagen. De andre luftfartsselskaber har på det kraftigste benægtet det og henvist til, at de ikke nogen andre steder i verden har handlet på den måde. SAS sagde videre, at de tre fly ville være et aktiv i Scanairs øvrige flåde, altså at transaktionen skulle ses i sammenhæng med flybestanden i øvrigt. Det har også vist sig at være forkert. Det vil altså sige, at SAS' forsvar med, at dette skulle betragtes som en stor sammensat sag, det er for mig at se faldet temmelig totalt sammen.

Ministeren sagde, at Sverige og Norge ville ikke være med i en sådan kommissionsundersøgelse. Jeg forstår i og for sig godt Sverige — det tror jeg flere vil gøre, når jeg er færdig med mit indlæg her — men det ville jo nok se anderledes ud i det øjeblik, den danske regering krævede en sådan undersøgelse, ønskede en sådan undersøgelse, men det har ministeren ikke gjort.

Det tredje punkt, jeg vil tage op, er, når ministeren siger, at det er mærkeligt, at VS har samme holdning her som f. eks. fremskridtspartiet. Det mærkelige er ikke, at andre partier deler VS' syn; det mærkelige er, at særlig venstre og socialdemokratiet hænger sammen som ærtehalv for at forhindre en opklaring af Transairsagen. Det skal ses i sammenhæng med, er jeg bange for, at de sidder i SAS-ledelsen, de skal kontrollere SAS for den danske stat, de nægter en uvildig undersøgelse.

For at forstå den her historie skal man

tilbage til 1967. Da gik Wallenberg og andre storaktionærer i SAS til den svenske regering og krævede, at staten skulle overtage deres aktier til en så høj kurs, at de ville få 150 mill. kr. i udbytte af deres aktier, og så skulle de i øvrigt have nye aktier med garanteret udbytte. Det nægtede den svenske regering — selvfølgelig, eller det burde i hvert fald være en selvfølge. Hvad sker der så? Året efter køber SAS sig ind i Nyman & Schultz-koncernen, der beherskes af Svenska Handelsbanken, som igen beherskes af Wallenberg, som samtidig er storaktionær i SAS. Derved opnår SAS, at Nyman & Schultz' datterselskab Transairs tre Boeingfly sælges til Eriksberg, som ejes af Broström-koncernen, den anden storaktionær i SAS. Eriksberg lejer så maskinerne ud til SAS-Scanair, der så i øvrigt får dem opereret hos Transair.

Mistanke er, at da den svenske stat i 1967 afviser at udbetale 150 mill. kr. til Wallenberg, Broström og de andre aktionærer, så har disse besluttet at malke SAS for pengene. For det første betaler Broström 91 mill. sv. kr. for de tre fly. Ifølge Politiken fra den 5. oktober 1968:

„en sum, som er betydeligt højere end anskaffelsesværdien.“

Selv SAS erkender, at den i hvert fald ikke er lavere. Altså en stor gevinst til Wallenberg. Handelsbanken låner i øvrigt de 91 mill. sv. kr. ud til Broström, som altså ikke giver en eneste krone ud, men får tre gode afskrivningsobjekter. Broström snyder ikke sig selv. Lejen fra SAS er stor, som Dagens Nyheter skrev den 22. oktober 1970:

„De faste betalinger fra SAS giver en god afkastning.“

Direktør Häggqvist, Eriksberg, siger det samme. Altså også en god gevinst til SAS' anden storaktionær, Broström. Skatteyderne betaler naturligvis regningen, der er ingen andre til det. De penge, som private aktionærer malker ud af SAS, ville nemlig ellers være havnet i statskassen.

Skandalen bliver større, når vi ved, at en SAS-ekspertgruppe forinden havde beregnet, at de 3 fly ville give et underskud på 7 mill. kr. om året, hvad der selvfølgelig også viste sig at holde stik. Det kan se stærkt ud til, at storaktionærerne, Broström og Wallenberg, har disponeret til fordel for sig selv